

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 218g/2024, nr. 219g/2024, nr. 73g/2025, nr. 74g/2025 și nr. 75g/2025

privind excepțiile de neconstituționalitate a unui text din articolul 59 alin. (2) din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

(termenul de contestare a hotărârilor adunării creditorilor)

CHIȘINĂU

3 aprilie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 29 octombrie 2024 și, respectiv, la 20 martie 2025,

Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 3 aprilie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizările nr. 218g/2024, nr. 219g/2024, nr. 73g/2025, nr. 74g/2025 și nr. 75g/2025 privind excepțiile de neconstituționalitate a textului „în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor” din articolul 59 alin. (2) din Legea insolvențității, ridicată de dl avocat Tudor Leșanu în interesele dlui Anatolie Culcițchi, reprezentant al debitorului, în dosarele nr. 2i-103-21/2018, nr. 2i-103-19/2018, 2i-103-35/2018, 2i-103-29/2018 și 2i-103-30/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizările au fost trimise la Curtea Constituțională de dl judecător Alexandru Arhip de la Judecătoria Chișinău, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor, Curtea a decis conexarea lor într-un singur dosar, pe baza articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale, căruia i-a atribuit numărul 218g/2024.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

Dosarul nr. 2i-103-21/2018 (sesizarea nr.218g/2024)

4. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul central, se află cauza de insolvențitate în privința SA „Scana”.

5. Prin hotărârea administratorului insolvențității s-a dispus convocarea adunării creditorilor societății insolvente *Scana* pentru data de 24 iulie 2024, ora 15:00. Pentru că adunarea nu a fost deliberativă, s-a decis convocarea repetată la 8 august 2024.

6. Procesele-verbale ale adunării creditorilor din 8 august 2024 au fost înregistrate în instanța de insolvențitate la 15 august 2024.

7. La 19 august 2024, pe baza articolului 59 din Legea insolvenței, SRL „Euro Line-Construct” a formulat o cerere prin care a solicitat anularea hotărârii adunării creditorilor din 8 august 2024, cu mențiunea că va prezenta motivele ulterior, printr-o cerere suplimentară, deoarece nu a luat cunoștință de procesul-verbal al adunării.

8. Ulterior, la 26 septembrie 2024, *Euro Line-Construct* i-a prezentat instanței pretensele motive de anulare a hotărârii adunării creditorilor din 8 august 2024.

9. În cadrul ședinței de judecată din 10 octombrie 2024, dl avocat Tudor Leșanu a ridicat, în interesele dlui Anatolie Culcițchi, excepția de neconstituționalitate a textului „în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor” din articolul 59 alin. (2) din Legea insolvenței.

10. Prin Încheierea din 25 octombrie 2024, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Dosarul nr. 2i-103-19/2018 (sesizarea nr.219g/2024)

11. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul central, se află cauza de insolvență în privința societății *Scana*.

12. Prin hotărârea mai multor creditori s-a dispus convocarea adunării repetate a creditorilor societății insolvente pentru data de 3 iulie 2024, ora 14:00. Pentru că adunarea nu a fost deliberativă, s-a decis convocarea repetată la 8 august 2024.

13. Procesele-verbale ale adunării repetate a creditorilor din 3 iulie 2024 i-au fost prezentate instanței de insolvență la 10 iulie 2024.

14. La 5 iulie 2024, pe baza articolului 59 din Legea insolvenței, *Euro Line-Construct* a formulat o cerere prin care a solicitat anularea hotărârii adunării creditorilor din 3 iulie 2024, cu mențiunea că va formula motivele ulterior, prin intermediul cererii suplimentare, deoarece nu a luat cunoștință de procesul-verbal al adunării.

15. Ulterior, la 9 octombrie 2024, *Euro Line-Construct* i-a prezentat instanței motivele pentru anularea hotărârii adunării creditorilor din 3 iulie 2024.

16. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Tudor Leșanu a ridicat, în interesele dlui Anatolie Culcițchi, excepția de neconstituționalitate a textului „în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor” din articolul 59 alin. (2) din Legea insolvenței.

17. Prin Încheierea din 25 octombrie 2024, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Dosarul nr. 2i-103-35/2018 (sesizarea nr. 73g/2025)

18. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul central, se află cauza de insolvență în privința societății *Scana*.

19. La 3 decembrie 2024 a fost convocată adunarea creditorilor societății insolvente.

20. Procesele-verbale ale adunării creditorilor din 3 decembrie 2024 i-au fost prezentate instanței de insolvență în termen.

21. La 20 ianuarie 2025, administratorul insolvenței, dl Ruslan Vasiliev a formulat o cerere prin care a solicitat anularea hotărârii adunării creditorilor din 3 decembrie 2024.

22. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Tudor Leșanu a ridicat, în interesele dlui Anatolie Culcițchi, excepția de neconstituționalitate a textului „în termen de 5 zile de la

data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor” din articolul 59 alin. (2) din Legea insolvenței.

23. Prin Încheierea din 14 martie 2025, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Dosarul nr. 2i-103-29/2018 (sesizarea nr. 74g/2025)

24. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul central, se află cauza de insolvență în privința societății *Scana*.

25. Prin hotărârea mai multor creditori s-a dispus convocarea adunării repetate a creditorilor societății insolvente pentru data de 3 iulie 2024, ora 14:00.

26. Procesele-verbale ale adunării repetate a creditorilor din 3 iulie 2024 i-au fost prezentate instanței de insolvență la 10 iulie 2024.

27. La 18 decembrie 2024, pe baza articolului 59 din Legea insolvenței, dna avocat Cristina Doga a formulat, în interesele „Safaler Cavisio” SRL, o cerere prin care a solicitat anularea hotărârii adunării creditorilor din 3 iulie 2024.

28. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Tudor Leșanu a ridicat, în interesele dlui Anatolie Culcițchi, excepția de neconstituționalitate a textului „în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor” din articolul 59 alin. (2) din Legea insolvenței.

29. Prin Încheierea din 14 martie 2025, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Dosarul nr. 2i-103-30/2018 (sesizarea nr. 75g/2025)

30. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul central, se află cauza de insolvență în privința SA „Scana”.

31. Prin hotărârea administratorului insolvenței s-a dispus convocarea adunării creditorilor societății insolvente *Scana* pentru data de 24 iulie 2024, ora 15:00. Pentru că adunarea nu a fost deliberativă, s-a decis convocarea repetată la 8 august 2024.

32. Procesele-verbale ale adunării creditorilor din 8 august 2024 au fost înregistrate în instanța de insolvență la 15 august 2024.

33. La 18 decembrie 2025, pe baza articolului 59 din Legea insolvenței, dna avocat Cristina Doga a formulat, în interesele *Safaler Cavisio*, o cerere prin care a solicitat anularea hotărârii adunării creditorilor din 8 august 2024.

34. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Tudor Leșanu a ridicat, în interesele dlui Anatolie Culcițchi, excepția de neconstituționalitate a textului „în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor” din articolul 59 alin. (2) din Legea insolvenței.

35. Prin Încheierea din 14 martie 2025, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

36. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 127 Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

[...]”

37. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 59 Anularea hotărârii adunării creditorilor

„(1) Hotărârea adunării creditorilor poate fi anulată de instanța de insolvență pentru încălcări de procedură, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului sau a reprezentantului debitorului, precum și pentru motive de ilegalitate, la cererea creditorilor care:

a) au votat împotriva hotărârii, faptul fiind consemnat în procesul-verbal al adunării;

b) nu au fost admiși la adunare fără temei legal sau nu au fost înștiințați în modul stabilit de prezenta lege despre data, ora și locul adunării;

c) sunt lezați în drepturi printr-o hotărâre asupra unei chestiuni care nu figura pe ordinea de zi a adunării creditorilor sau prin faptul că adunarea a avut loc fără cvorumul stabilit de lege, cu încălcarea cotelor de voturi.

(2) Cererea prevăzută la alin. (1) se depune la dosarul cauzei **în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor** și se soluționează în ședință publică în cel mult 10 zile lucrătoare, cu citarea celui care a introdus cererea, a administratorului insolabilității/lichidatorului și a președintelui adunării creditorilor.

(3) Anularea hotărârii adunării creditorilor trebuie adusă la cunoștință tuturor creditorilor. Încheierea de anulare poate fi atacată cu recurs de orice creditor chirografar sau creditor garantat. Încheierea de respingere a cererii de anulare poate fi atacată cu recurs de către solicitant.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

38. Autorul excepției menționează că textul contestat le permite unor creditori să conteste hotărârea creditorilor peste termenul legal de cinci zile, pentru că nu au luat cunoștință de procesul-verbal al adunării creditorilor. Astfel, prevederile contestate nu reglementează expres momentul în care creditorul este obligat să ia cunoștință de procesul-verbal al adunării creditorilor. Prin urmare, un creditor de rea-credință nu este limitat în timp și poate lua cunoștință oricând, chiar și peste câțiva ani, de procesul-verbal al adunării creditorilor, fapt care-i oferă dreptul de a formula contestații. Textul contestat admite acțiuni arbitrare din partea creditorilor care contestă tardiv procesul-verbal al adunării creditorilor, astfel tergiversându-se procesul de insolabilitate.

39. Autorul excepției susține că creditorul trebuie să acționeze cu diligență, lui revenindu-i responsabilitatea de a lua cunoștință de procesul-verbal. De asemenea, autorul menționează o normă relevantă din legislația cu privire la insolvență din România.

40. Autorul pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 4, 8, 16, 20, 23, 46, 54 și 127 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

41. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepțiile de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

42. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolabilității, ține de competența Curții Constituționale.

43. Curtea constată că sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate sunt formulate de subiectul cărui a i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

44. Obiectul excepțiilor de neconstituționalitate îl constituie textul „în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor” din articolul 59 alin. (2) din Legea insolabilității. După cum rezultă din sesizări, mai multe subiecte au formulat cereri împotriva hotărârii adunării creditorilor pe care le-au depus în instanță peste termenul stabilit de lege. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care au fost ridicate excepțiile de neconstituționalitate.

Curtea constată că textul contestat nu a mai făcut anterior obiect al controlului constituționalității.

45. Curtea reține că autorul sesizărilor a menționat incidența articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) și 127 (*proprietatea*) din Constituție.

46. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolele 1 alin. (3), 4 și 8 din Constituție comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări. Aceste norme nu poate fi invocate de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 179 din 14 decembrie 2023, § 15; DCC nr. 105 din 5 septembrie 2024, § 22; DCC nr. 129 din 17 octombrie 2024, § 20). De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizărilor trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (a se vedea HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26; DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23; DCC nr. 12 din 2 februarie 2023, § 20).

47. Cu referire la articolele 46 și 127 din Constituție, Curtea observă că autorul nu a argumentat caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu normele constituționale invocate. Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate (DCC nr. 117 din 8 septembrie 2022, §§ 14-15).

48. Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, autorul critică existența unui termen de la data aducerii la cunoștință a procesului-verbal al adunării creditorilor, care ar încălca principiul securității raporturilor juridice și ar conduce la o interpretare și la o aplicare arbitrară din partea creditorilor.

49. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că pentru valorificarea efectivă a unui drept este importantă cunoașterea momentului nașterii acestuia, iar un factor determinant pentru exercitarea acestuia îl reprezintă informarea titularului (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 7 din 26 aprilie 2018, §§ 44-45). Astfel, aducerea la cunoștință reprezintă un act de comunicare care le servește părților pentru a formula o pretenție.

50. Din analiza prevederilor referitoare la adunarea creditorilor a persoanei juridice insolubile făcută prin prisma problemelor ridicate de autorul sesizărilor, Curtea observă că Legea insolvenței prevede că desfășurarea adunării creditorilor și hotărârile ei se includ în procesul-verbal, semnat de președintele, de secretarul adunării și de administratorul insolvenței/lichidatorul (articolul 56 alin. (12)), iar la acest proces-verbal se anexează, *inter alia*, lista creditorilor cu drept de vot, dovada înștiințării creditorilor despre convocarea adunării creditorilor, actele de certificare a împuternicirilor reprezentanților și ale creditorilor prezenți la adunare, textul discursurilor și al opiniilor separate ale creditorilor. De asemenea, legislatorul a prevăzut că, prin grija administratorului insolvenței/lichidatorului sau a unei alte persoane care a convocat adunarea creditorilor, procesul-verbal se depune la dosarul cauzei în termen de 7 zile lucrătoare de la data adunării creditorilor (articolul 56 alin. (14)). Având în vedere coroborarea celor menționate cu norma contestată de autorul sesizărilor, precum și că „dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre

încălcarea dreptului” său (articolul 395 alin. (1) din Codul civil), legislatorul, în respectarea competenței sale constituționale, a stabilit criteriile pentru ca persoanele interesate și, după caz, instanța de insolvență să poată determina momentul la care eventualul creditor a luat cunoștința sau trebuia să ia cunoștința de procesul-verbal al adunării creditorilor persoanei juridice insolvente.

51. Mai mult, Curtea menționează că argumentele autorului sesizărilor se referă la interpretarea și aplicarea legii în situații concrete. Curtea reamintește că nu analizează cazuri concrete și chestiuni de interpretare și de aplicare a legii, dar poate efectua doar un control abstract al constituționalității legii contestate (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 175 din 12 decembrie 2023, § 40; DCC nr. 181 din 14 decembrie 2023, § 26). Chestiunile legate de interpretarea și de aplicarea legii țin, prin definiție, de competența instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 172 din 7 decembrie 2023, § 22).

52. De asemenea, autorul sesizărilor a formulat o propunere de *lege ferenda*, cu privire la care Curtea nu se poate pronunța. Competența de a modifica articolul criticat îi revine Parlamentului.

53. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate nu întrunesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările nr. 218g/2024, nr. 219g/2024, nr. 73g/2025, nr. 74g/2025 și nr. 75g/2025 privind excepțiile de neconstituționalitate a textului „în termen de 5 zile de la data luării cunoștinței de procesul-verbal al adunării creditorilor” din articolul 59 alin. (2) din Legea insolvențării, ridicată de dl avocat Tudor Leșanu în interesele dlui Anatolie Culcițchi, în dosarele nr. 2i-103-21/2018, nr. 2i-103-19/2018, 2i-103-35/2018, 2i-103-29/2018 și 2i-103-30/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 3 aprilie 2025
DCC nr. 39
Dosarul nr. 218g/2024